

Marija – utelešena lectio divina

✍ msgr. dr. Marjan Turnšek

Glavni razlog molitve je trajni advent; torej dejstvo, da je Gospod blizu, da je vedno »pred vrati«. Molitev (*lectio divina*) je čas veselega in stopnjujočega pričakovanja vedno večje Božje bližine, ki napolnjuje s polnostjo evangelijskega veselja. Izvor pravega veselja je le v izpolnitvi Božje volje, ki je najboljše, kar je v danem trenutku in dani situaciji možno narediti. V molitvenem dialogu z Bogom se njegova volja odkriva našemu srcu in umu. Marija nas tega dialoga uči s svojo razpoložljivostjo in ponižno predanostjo Božji ljubezni. Zato se bomo v tem premišljevanju zadržali prav ob podobi Jezusove matere, kot jo je predstavil v svojem evangeliju Janez. Zaradi tega bomo obzorje našega pogleda razširili z odlomka o svatbi v Kani na ostale v janezovskih spisih. Kot učenec, ki ga je Jezus s križa na poseben način izročil Mariji in Marijo njemu, je imel Janez posebno globoko teološko poznanje Marije. Marijin lik je v janezovski tradiciji predstavljen že praktično na dokončen način. V teologiji Janezovega evangelija je Marija prisotna na pomemben način, in sicer v treh odlomkih.

Marija Devica

Jn 1,12–14: *Tistim pa, ki so jo sprejeli, je dala moč, da postanejo Božji otroci, vsem, ki verujejo v njeno ime in se niso rodili iz krvi ne iz volje mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga. In*

Beseda je postala meso in se naselila med nami. Videli smo njeno veličastvo, veličastvo, ki ga ima od Očeta kot edinorojeni Sin, polna milosti in resnice.

Ta odlomek na posreden način predstavi deviško rojstvo učlovečene Besede iz Marije, čeprav Marije z imenom niti ne omenja. Trojno zanikanje nekateri pomembni razlagalci razumejo v smislu vzhodnega pojmovanja Marijinega devištva pred porodom in med njim ➤

V molitvenem dialogu z Bogom se njegova volja odkriva našemu srcu in umu. Marija nas tega dialoga uči s svojo razpoložljivostjo in ponižno predanostjo Božji ljubezni.

Foto: A. Šegula

ter po njem. V času, ki devištvu na splošno ni naklonjen, je velikega pomena, da upamo o tem razmišljati in meditirati; se torej pred Bogom poglobljati v skrivnost Marijinega devištvu in vrednote devištvu nasploh. Prepričanje Cerkve o Marijinem vednem devištvu je pravzaprav pomembna kristološka trditev naše vere, saj je usmerjena v potrjevanje Jezusovega Božjega sinovstva. Devišstvo samo pa pomeni popolno ljubezensko predanost in pokorščino iz ljubezni. To je tista plat devištvu, ki je bila ob kdaj prevelikem poudarku zgolj telesnega devištvu morda premalo poudarjena. Popolna predanost Bogu zajema človeka v vseh njegovih razsežnostih in vseh globinah njegovega bivanja, njegovega hotenja in upanja, seveda tudi njegove telesnosti. Telesno devišstvo pa ima pomen le, če je realni simbol osebne predanosti Bogu in tako real-

ni simbol ljubezni do Boga in bližnjega.

Ob Mariji, vedno devici, se zaustavimo v molitvi in preglejmo svoj odnos do celovite pripadnosti Bogu, vključno s svojo telesno dimenzijo. Ob tem lahko svojo pripadnost Bogu obnovimo ali poglobimo.

Marija – Žena

Drugo Janezovo marijansko besedilo je nam že dobro poznano poročilo o v svatbi v Kani. Tokrat se bomo zaustavili samo ob Jezusovem poimenovanju Marije: *In Jezus ji je dejal: »Kaj imam s teboj, žena?«* (Jn 2,4).

Marija je kot živi vezni člen med Staro in Novo zavezo in zato v sebi pooseblja vlogo in mesto celotnega izraelskega ljudstva. V tem duhu ne preseneča Jezusova beseda »žena«, saj je bil Izrael večkrat v zgodovini predstavljen v podobi »žene«. S takšnim razumeva-

njem je zavrnjena tudi misel o »ločitvi« med Jezusom in Marijo v Kani, saj si ne moremo predstavljati, da bi Jezus svojo mater izključil iz svojega javnega delovanja.

Poglejmo globlji pomen tega Jezusovega poimenovanja. Jezus v Janezovem evangeliju imenuje svojo mater »žena« samo še v trenutku križanja, ko ji izroči učenca: *Žena, glej, tvoj sin* (Jn 19,26). Pogovor med Jezusom, Marijo in Janezom na Golgoti je povezan z opisom dogodka v Kani prav z izrazi, kot so: »Jezusova Mati«, »žena«, »maja ura«. Odrešenijski značaj je potrjen tudi s stavkom, ki sledi. Jezus, potem ko Marijo izroči Janezu in obratno, zagotovi, da je zdaj vse izpolnjeno (prim. Jn 19,30). Obljube Stare zaveze so torej v polnosti izpolnjene prav z ustanovitvijo Cerkve pod križem, v kateri ima Marija posebno mesto. In zakaj Marija kot »žena«? Spomnimo se prvih strani Svetega pisma. Tam v daljnem tretjem poglavju 1 Mz je čudovit odrešenijski stavek: *Sovrašтво bom naredil med teboj in ženo* (v. 15). V tej ženi je krščanska tradicija vedno znova prepo-

znavala Marijo kot Odrešenikovo mater. In če jo Jezus v Kani in pod križem tako imenuje, s tem potrjuje, da je ta napovedovana svetopisemska žena lahko samo njegova mati. S tem jo Jezus sam postavlja v središče odrešenijskega dogajanja, ki se bo po njegovi smrti nadaljevalo v Cerkvi.

Za dopolnitev tega pogleda na Marijo moramo v Svetem pismu seči še na njegove zadnje strani. V Janezovem razodetju (prim. Raz 12) je še četrto mesto iz janezovskega opusa, ki govori o Mariji. Predstavi jo kot veliko znamenje: žena ogrnjena s soncem (Raz 12,1). V patristični dobi so to znamenje razlagali v pomenu Cerkve, v srednjem veku pa v mariološkem pomenu. Danes najraje povezujemo obe gledanji. »Žena« je predvsem mesijansko ljudstvo, ki postane Cerkev; poleg tega pa je »žena« tudi Jezusova Mati, ki je podoba Cerkve. Zlasti v 5. vrstici je povezava z Marijo skoraj povsem jasna. Težave se zmanjšajo, če predpostavimo, da se v tem odlomku ne govori o Jezusovem rojstvu v Betlehemu, ampak o njegovem vstajenju, pred katerim se je v bolečinah rodila skupnost učencev. Tudi temu »rojstvu« je Marija prisostvovala pod križem, ko je njeno dušo prebadal »meč bolečin« (prim. Lk 2,35).

Prav Jezusovo pojmovanje Marije kot »žene« nam razodeva neverjetno globoko povezovalno vlogo Marije v odrešenijski zgodovini, ki se pne od prve napovedi v 1 Mz prek zgodovinske uresničitve v Betlehemu in na Kalvariji vse do dovršitve ob koncu časov.

Marija – Mati

Marijina vloga v odnosu do Jezusovih učencev je ves čas materinstvo. Umirajoči Kristus razodene, da bo njegova Mati kot »žena« – ➤

Marija je kot živi vezni člen med Staro in Novo zavezo in zato v sebi pooseblja vlogo in mesto celotnega izraelskega ljudstva.

z vso biblično vsebino te besede – zdaj tudi mati »učenca« – prav tako z vso biblično vsebino besede, ki v tem trenutku predstavlja vse njegove učence. Seveda njeno materinstvo ni ločeno od delovanja Svetega Duha, ki lahko po Janezu edini rodi ljudi za Boga. Ker duhovno materinstvo v svetopisemskem pomenu vključuje tudi vzgled (prim. 1 Kor 4,15–16; Jn 8,9; 1 Pet 3,6), je povsem razvidno, da je bila Marija učencu dana zato, da bi mu pomagala hoditi v Svetem Duhu in mu pomagala njegovo sinovsko življenje v odnosu do Očeta prav živeti. Za ta sinovski odnos do Boga smo torej v Jezusovem pričevanju vedno prerojeni v Marijinem naročju.

V premišljevanju in kontempliranju trojne Marijine podobe kot Device, Žene in Matere se tudi v nas prečiščuje in pogloblja trojni vidik krščanskega življenja. V zrenju Ma-

Marijina vloga v odnosu do Jezusovih učencev je ves čas materinstvo.

rije nam lahko Bog v odrešenjskem dogajanju tukaj in zdaj odkriva našo osebno vlogo. Pri Mariji tako povsem konkretno odkrijemo, v kaj se je razvila, ki je bila živa *lectio divina*, saj je Božjo besedo nenehno ohranjala v sebi, jo premišljevala in po njej ravnala. Kdor ji želi postati podoben, naj se pogumno napoti po njenem vzgledu na pot neprestanega premišljevanja Božje besede.

Besedilo je bilo z dovoljenjem avtorja vzeto iz dela Marjan Turnšek: Govori, Gospod, Slomškova založba 2002.

Foto: A. Šegula